

Tăng cường nhận thức cho sinh viên ngành Giáo dục mầm non về bảo vệ trẻ em trên cơ sở giới tại Trường Cao đẳng Lai Châu

Trần Xuân Hoàng

Khoa Sư phạm, Trường Cao đẳng Lai Châu

Received: 19/09/2024; Accepted: 25/09/2024; Published: 30/09/2024

Abstract: Violence against children, especially in the educational environment, is a serious global problem that affects all levels of society. School violence can occur at all levels of education, from preschool to secondary school, causing both physical and mental harm, especially gender-based violence.

Equipping future preschool teachers with knowledge and skills to prevent violence is extremely necessary, because they are responsible for protecting children and building a safe educational environment. This article proposes some measures to raise awareness for students majoring in Early Childhood Education at Lai Chau College about violence prevention education, especially gender-based violence, to help them become effective and humane educators and protectors of children.

Keywords: Preschool education, students, violence, gender basis....

1. Đặt vấn đề

Bạo lực trẻ em, đặc biệt là bạo lực giới, là vấn đề nghiêm trọng, gây tổn thương cả về thể chất lẫn tinh thần, ảnh hưởng lâu dài đến sự phát triển của trẻ. Để ngăn ngừa và xử lý bạo lực học đường, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành Chương trình hành động giai đoạn 2017-2021. Luật Trẻ em 2016 và các chỉ thị liên quan cũng củng cố hệ thống pháp luật bảo vệ trẻ em, đồng thời nâng cao nhận thức xã hội. Chương trình quốc gia về phòng, chống bạo lực gia đình giai đoạn 2021-2025 đặt mục tiêu bảo vệ phụ nữ và trẻ em khỏi bạo lực.

Bài viết sẽ đề xuất biện pháp nâng cao nhận thức cho sinh viên ngành Giáo dục mầm non tại trường Cao đẳng Lai Châu về phòng tránh bạo lực giới. Việc trang bị kiến thức và kỹ năng sẽ giúp sinh viên nhận thức rõ trách nhiệm bảo vệ trẻ và xây dựng môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh.

2. Nội dung

2.1. Khái niệm và các hình thức bạo lực với trẻ MN trên cơ sở giới

2.1.1. Khái niệm Bạo lực với trẻ MN trên cơ sở giới

Bạo lực trẻ MN trên cơ sở giới: Dựa trên khái niệm của UNESCO năm 2016 về bạo lực học đường trên cơ sở giới, có thể hiểu bạo lực trẻ MN trên cơ sở giới là mọi hình thức bạo lực (thể hiện rõ ràng hoặc ngầm ẩn), bao gồm sự lo sợ bạo lực, xảy ra trong môi trường giáo dục trẻ MN (bao gồm trong và ngoài nhà trường) gây ra hoặc có khả năng gây ra nguy hại về thể chất, tinh thần hoặc tâm lý của trẻ (các em nam, nữ, liên giới tính và chuyển giới với các xu hướng

tính dục khác nhau). Tình trạng bạo lực trên cơ sở giới là hệ quả của các khuôn mẫu, vai trò hoặc đặc điểm được gán cho hoặc được mong đợi từ các em vì giới tính. Tình trạng này còn có thể kết hợp với việc cô lập hoặc các hình thức gây tổn thương khác.

2.1.2. Các hình thức bạo lực với trẻ MN trên cơ sở giới

Các tổ chức quốc tế như WHO, UNESCO, Plan International đều phân loại bạo lực trẻ em thành các hình thức: bạo lực thể chất, bạo lực tinh thần, lạm dụng tình dục, bạo lực bằng lời nói và bắt nạt. Tuy nhiên, có thể quy lại thành ba nhóm chính: bạo lực thể chất, bạo lực tinh thần, và lạm dụng tình dục. Ngoài ra, Công ước về Quyền Trẻ em (CRC) còn bổ sung thêm hành vi xao nhãng hoặc bỏ mặc trẻ.

Tất cả trẻ em mầm non đều có nguy cơ bị bạo lực dưới nhiều hình thức khác nhau, tùy thuộc vào giới tính và những định kiến xã hội về giới trong môi trường sống của trẻ. Những hình thức bạo lực trên cơ sở giới bao gồm:

- Định kiến giới hạn hành vi, tư tưởng theo giới tính, ví dụ: con trai không được khóc, con gái không được chơi trò này.
- Phân biệt đối xử, thiên vị dựa trên giới tính.
- Đánh đập, ngược đãi hoặc không đáp ứng nhu cầu cơ bản vì giới tính của trẻ.
- Chế giễu, trêu chọc hoặc đặt biệt hiệu liên quan đến giới tính.
- So sánh hạ thấp đặc điểm giới tính này với giới tính khác.
- Bỏ mặc, xao nhãng nhu cầu thể chất và tinh thần

do giới tính.

- Lợi dụng trẻ để mưu lợi hoặc giải trí.
- Xâm hại tình dục dựa trên đặc điểm giới tính.

2.2. Sự cần thiết của việc đưa ra một số biện pháp nâng cao nhận thức cho sinh viên ngành giáo dục mầm non về giáo dục phòng tránh bạo lực đối với trẻ mầm non trên cơ sở giới ở trường Cao đẳng Lai Châu

Hiện nay, trường học không chỉ truyền thụ kiến thức mà còn đóng vai trò quan trọng trong việc phát triển toàn diện các giá trị đạo đức, kỹ năng sống và trách nhiệm của người học. Trước sự thay đổi nhanh chóng của giáo dục, giảng viên cần liên tục đổi mới phương pháp giảng dạy. Trường Cao đẳng Lai Châu cũng đang nỗ lực cải tiến chương trình, tạo điều kiện cho giảng viên và sinh viên cập nhật kiến thức mới trong giáo dục mầm non. Bạo lực trên cơ sở giới đối với trẻ mầm non là một thách thức lớn, ảnh hưởng tiêu cực đến sự phát triển của trẻ. Tại trường mầm non, nơi trẻ đang hình thành nhận thức, việc phòng tránh bạo lực giới là cấp thiết. Sinh viên ngành Giáo dục mầm non cần được trang bị kiến thức và kỹ năng về giới từ giai đoạn đào tạo để chuẩn bị cho vai trò của mình.

Nâng cao nhận thức cho sinh viên về phòng tránh bạo lực giới không chỉ giúp họ hiểu rõ trách nhiệm bảo vệ trẻ mà còn xây dựng môi trường giáo dục an toàn và bình đẳng.

Nhận thấy tầm quan trọng đó, tôi đã lựa chọn bài viết "Biện pháp nâng cao nhận thức cho sinh viên ngành Giáo dục mầm non về phòng tránh bạo lực giới tại trường Cao đẳng Lai Châu", nhằm đề xuất giải pháp cụ thể để nâng cao chất lượng đào tạo và chuẩn bị sinh viên trở thành những giáo viên tận tâm, sẵn sàng đối mặt với thách thức nghề nghiệp.

2.3. Một số biện pháp nâng cao nhận thức cho sinh viên ngành giáo dục mầm non về giáo dục phòng tránh bạo lực đối với trẻ mầm non trên cơ sở giới ở trường Cao đẳng Lai Châu.

2.3.1. Biện pháp 1: Lồng ghép nội dung giáo dục phòng tránh bạo lực đối với trẻ mầm non trên cơ sở giới trong một số học phần phương pháp:

Mục đích: Biện pháp này nhằm giúp sinh viên ngành Giáo dục mầm non hiểu sâu sắc về bạo lực đối với trẻ mầm non, đặc biệt là bạo lực trên cơ sở giới. Thông qua việc lồng ghép nội dung vào các học phần phương pháp, sinh viên sẽ được trang bị kiến thức về cách nhận diện, phòng ngừa và can thiệp kịp thời các hình thức bạo lực giới, từ đó thúc đẩy bình đẳng giới trong giáo dục mầm non và đảm bảo môi trường giáo dục an toàn cho trẻ.

Nội dung và cách tiến hành: Nội dung giáo dục

phòng tránh bạo lực giới sẽ được lồng ghép vào các học phần mang tính thực tiễn và lý thuyết trong chương trình đào tạo, đặc biệt là những môn học có liên quan mật thiết đến sự phát triển tâm lý và giáo dục trẻ mầm non. Cụ thể:

- **Môn Tâm lý trẻ em lứa tuổi mầm non:** Sinh viên sẽ học về sự phát triển tâm lý của trẻ em và nhận diện các biểu hiện tâm lý bất thường có thể là dấu hiệu của bạo lực. Đặc biệt, nội dung sẽ tập trung vào việc phân biệt các đặc điểm về giới tính, giúp sinh viên nhận biết sớm những biểu hiện của bạo lực giới và tác động tâm lý tiêu cực đối với trẻ em.

- **Môn Giáo dục học mầm non:** Trong môn này, sinh viên sẽ được học cách tổ chức, quản lý môi trường giáo dục lành mạnh và bình đẳng, đồng thời được cung cấp các phương pháp giáo dục không định kiến giới, nhằm tránh những hành vi vô tình hoặc cố ý gây tổn thương cho trẻ trên cơ sở giới.

- **Môn Tổ chức hoạt động vui chơi:** Hoạt động vui chơi đóng vai trò quan trọng trong giáo dục mầm non. Sinh viên sẽ được hướng dẫn cách thiết kế các hoạt động vui chơi đảm bảo không có yếu tố phân biệt giới tính, khuyến khích sự tham gia bình đẳng của cả nam và nữ, từ đó tạo ra môi trường an toàn và thoải mái cho trẻ phát triển toàn diện.

- **Phương pháp cho trẻ làm quen với Toán và khám phá khoa học về môi trường xung quanh:** Các phương pháp giảng dạy trong môn này sẽ được lồng ghép với nội dung phòng tránh bạo lực giới, chẳng hạn như việc sử dụng ngôn ngữ không phân biệt giới trong các bài toán hoặc thí nghiệm, tạo điều kiện cho cả bé trai và bé gái cùng tham gia và phát triển kỹ năng tư duy mà không bị ảnh hưởng bởi những định kiến giới.

Cách thực hiện

- Trong giờ học lý thuyết, giảng viên sẽ đưa ra các ví dụ thực tiễn, tình huống giả định liên quan đến bạo lực giới để sinh viên thảo luận, phân tích và nhận diện các yếu tố nguy cơ.

- Các buổi thực hành và thảo luận nhóm sẽ giúp sinh viên áp dụng lý thuyết vào thực tế, phát triển kỹ năng xử lý tình huống, đồng thời xây dựng các biện pháp can thiệp phù hợp trong các giáo án dạy trẻ tại trường mầm non.

- Sinh viên sẽ được yêu cầu thiết kế giáo án tích hợp nội dung phòng ngừa bạo lực giới và vận dụng linh hoạt các phương pháp giáo dục này vào các hoạt động dạy học và vui chơi.

2.3.2. Biện pháp 2: Xây dựng chuyên đề giáo dục phòng tránh bạo lực đối với trẻ mầm non trên cơ sở giới

Mục đích: Giúp sinh viên về tầm quan trọng của

việc giáo dục phòng tránh bạo lực cho trẻ và xem đây là một nội dung quan trọng trong công tác chăm sóc, giáo dục trẻ.

Nội dung và cách tiến hành:

Tổ chức nói chuyện chuyên đề cho sinh viên tại trường về các nội dung giáo dục bình đẳng giới, bạo lực với trẻ mầm non trên cơ sở giới và cách phòng tránh.

Trong các buổi sinh hoạt chuyên đề có thể vận dụng giải quyết các tình huống trong thực tế thông qua hoạt động hỏi đáp, văn nghệ, đóng kịch.

2.3.3. Biện pháp 3: Hướng dẫn sinh viên lập kế hoạch trong tổ chức các hoạt động giáo dục có tích hợp nội dung giáo dục phòng chống bạo lực trẻ mầm non

Mục đích: Nhằm nâng cao trình độ và năng lực của sinh viên về lập kế hoạch giáo dục, lựa chọn nội dung, hình thức và phương pháp tổ chức các hoạt động giáo dục có tích hợp nội dung giáo dục phòng chống bạo lực trẻ mầm non

Nội dung và cách tiến hành:

Cung cấp cho sinh viên những kiến thức về lập kế hoạch, lựa chọn nội dung, hình thức, phương pháp và kỹ năng đánh giá khi thực hiện các hoạt động giáo dục có tích hợp nội dung giáo dục phòng chống bạo lực trẻ mầm non trên cơ sở giới thông qua nội dung của các học phần như Tổ chức hoạt động vui chơi; phương pháp cho trẻ làm quen với Toán, phương pháp khám phá khoa học về môi trường xung quanh, văn học...

Cụ thể là thông qua nội dung học, sinh viên cần biết lựa chọn những nội dung giáo dục phòng tránh bạo lực phù hợp với từng độ tuổi mầm non và thực hành tích hợp các nội dung này vào các hoạt động giáo dục cho trẻ như: trò chuyện, kể chuyện, khám phá khoa học về xã hội, thông qua các trò chơi, đặc biệt là trò chơi đóng vai theo chủ đề, trò chơi đóng kịch giúp trẻ mầm non nhận biết các nguy cơ bị bạo lực và cách phòng tránh, tìm đến sự giúp đỡ của những người xung quanh. Khi thiết kế các hoạt động giáo dục sinh viên cần sử dụng đa dạng các phương pháp giáo dục theo hướng tích cực hóa người học với các phương tiện trực quan như tranh ảnh, video, rối tay... giúp truyền tải kiến thức đến trẻ một cách hiệu quả nhất.

Rèn luyện kỹ năng tổ chức các hoạt động giáo dục có tích hợp nội dung giáo dục phòng chống bạo lực trẻ mầm non thông qua các hoạt động rèn luyện nghiệp vụ sư phạm thường xuyên, thực hành, thực tập sư phạm nhằm giúp sinh viên áp dụng lý thuyết vào thực tiễn.

2.3.4. Biện pháp 4: Hình thành và phát triển lòng yêu nghề, yêu thương trẻ cho sinh viên ngành mầm non,

phòng tránh tình trạng bạo lực đối với trẻ mầm non

Mục đích: Nuôi dưỡng lòng yêu nghề và tình yêu thương trẻ, giúp sinh viên kiềm chế cảm xúc cá nhân, từ đó ngăn ngừa bạo lực đối với trẻ mầm non.

Nội dung và cách tiến hành:

- Lòng ghép giáo dục yêu nghề: Tích hợp nội dung về tâm lý trẻ, đạo đức nghề nghiệp và quản lý giáo dục trong các môn học như Tâm lý học trẻ em và Giáo dục học mầm non. Điều này giúp sinh viên hiểu rõ ý nghĩa cao quý của nghề giáo viên mầm non và phát triển lòng yêu nghề.

- Cơ hội trải nghiệm thực tế: Tổ chức kiến tập và thực hành sư phạm, giúp sinh viên tiếp cận môi trường làm việc. Qua quan sát và trao đổi với giáo viên mầm non, sinh viên sẽ cảm nhận được niềm vui và thử thách của nghề, từ đó phát triển tình yêu nghề.

- Tổ chức chuyên đề và tọa đàm: Mời chuyên gia và giáo viên có kinh nghiệm chia sẻ về nghề giáo viên mầm non. Các buổi trao đổi giúp sinh viên nhận thức rõ vai trò và trách nhiệm của giáo viên, đồng thời chuẩn bị tâm lý và kỹ năng kiểm soát cảm xúc.

- Rèn luyện kỹ năng kiểm soát cảm xúc: Tổ chức thực hành và đóng vai các tình huống sư phạm giả định. Qua đó, sinh viên học cách kiểm soát cảm xúc và xây dựng phong thái bình tĩnh, kiên nhẫn khi làm việc với trẻ nhỏ.

3. Kết luận

Bất đẳng giới trong giáo dục không chỉ gây tổn thương cho cả nam và nữ mà còn kìm hãm tiềm năng phát triển toàn diện của trẻ. Việc xóa bỏ các định kiến và phân biệt đối xử là điều then chốt trong phòng ngừa bạo lực trên cơ sở giới. Trong quá trình này, giáo viên mầm non đóng vai trò quan trọng trong việc truyền tải những giá trị bình đẳng giới đến trẻ nhỏ. Để làm tốt nhiệm vụ này, giáo viên cần được trang bị đầy đủ kiến thức, kỹ năng và sự nhạy cảm về giới.

Giáo dục phòng tránh bạo lực giới cho trẻ mầm non đòi hỏi sự chung tay từ cả nhà trường, gia đình và xã hội. Các cơ sở đào tạo giáo viên đóng vai trò nền tảng trong việc chuẩn bị cho sinh viên những hành trang cần thiết, giúp họ trở thành những nhà giáo có trách nhiệm và tận tâm, góp phần xây dựng một môi trường giáo dục an toàn, công bằng và xứng đáng với sự tin tưởng của cộng đồng.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Chương trình giáo dục mầm non
- [2]. Quốc hội nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, Luật bình đẳng giới.
- [3]. Quốc hội nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2016), Luật trẻ em, luật số 102/2016/QH13
- [4]. Luật Giáo dục 2019